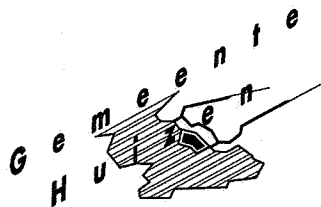

INT0801512

tember 2008

3

Fk: baiz
fin 2x
griffier
ies

ae abm
raad
commun 11 SEP. 2008 g
peclab

Aan burgemeester en wethouders,

Afkomstig van Dienst : Bestuur en middelen Afd./sectie : Bestuurszaken Rapporteur: W.R. van Zuiden Bijlage(n) :	Afd./sectie:		d.d. 11 SEP. 2008				Vertr.		
	Port.houder	Beh.ambt.	Plandatum			Fatale datum			
	B&W procedure		Dir.	Secr.	B	W	W	W	
	Kennisgeving								
	conform								
	behandelen			gezien					
Onderwerp / probleemstelling: nota verbonden partijen	Beslissing d.d. 16 SEP. 2008 003 vertr.					Par. af:			
	Mede geadviseerd door:								
	bm/fin								
Openbaar: ~~Ja~~ ~~Passief~~ nee	Commissiebehandeling				Raadsbehandeling:				
	ABM oktober				november Behandelstuk d.m.v. een afzonderlijk raadsvoorstel				
Datum:		Paraaf:							

Advies:

Instemmen met de achterliggende nota verbonden partijen en deze bespreken met de commissie.

Bestuurszaken
Bestuurlijke en algemeen juridische zaken

Gezien en Akkoord:
Hoofd Bestuurszaken,

W.R. van Zuiden

A. Bannink

BIJLAGE(N) TER INZAGE

✓

3 Instemmen met de achterliggende nota verbonden partijen en deze bespreken met de commissie.

Conform adviezen besloten, met dien verstande dat het college er van uitgaat dat bij het aanwijzen van de afdeling financiën als "eigenaar" wordt bedoeld de (meer passende) rol van "controller" en voorts onder de aantekening dat het college een lijst met verbonden partijen en de daarbij behorende ambtelijke en bestuurlijke trekkers wenst toe te voegen aan de nota.

Inleiding

In 2007 heeft de rekenkamercommissie onderzoek verricht naar de wijze waarop de gemeente(raad) omgaat met de sturing en verantwoording ten aanzien van verbonden partijen. De relevante stukken zijn als bijlagen opgenomen. De conclusies en aanbevelingen in het kader van dat onderzoek zijn gerelateerd aan het model van de gemeentelijke planning en controlcyclus; het onderzoek leidde tot een aantal aanbevelingen die door de raadscommissie ABM zijn behandeld en overgenomen. Een van die aanbevelingen luidde, dat het wenselijk is om een nota verbonden partijen op te stellen waarin het beleid van de gemeente betreffende verbonden partijen is geformuleerd. Onderhavige nota geeft hieraan invulling.

Waar ging het ook weer om.

Raad, college en ambtelijke organisatie besteden in de praktijk wel aandacht aan verbonden partijen en de sturing daarvan, maar duidelijke beleidsdocumenten en kaderstelling rondom verbonden partijen ontbreken; welke (financiële) randvoorwaarden hanteert Huizen voor (deelname aan) een verbonden partij? Welke visie heeft de raad op het beleid dat de gemeente met deelname aan de verbonden partij gerealiseerd wil zien en wat komt daarvan terecht? Welke risico's lopen we en welke ontwikkelingen nopen tot bijstelling? Worden prestaties afgesproken en gemonitord? Hoe gaan we praktisch gezien om met voorbereiding van vergaderingen en terugkoppeling daarvan? Dergelijke en andere vragen zijn als aandachtspunten aan te merken.

De raad kan door middel van een nota verbonden partijen hier een algemeen beleidskader voor vaststellen. Daarnaast blijft het zaak dat in de paragraaf verbonden partijen de jaarlijkse accenten worden gelegd voor wat betreft ontwikkelingen.

Uitwerking

Conform de bespreking in de commissie is de opzet van de nota kort en bondig van opzet. Het gaat er immers om heldere uitgangspunten te formuleren over de wijze waarop de gemeente wil omgaan met verbonden partijen, tegen de achtergrond van de vraag of er vanuit de raad gezien voldoende sturing en controle mogelijk is.

Er is dus bewust gekozen voor een nota die niet zozeer beschrijvend, maar vooral kaderstellend is. Daarbij zijn de volgende vragen/aspecten centraal gesteld:

1. waarom werken we met verbonden partijen (VP)?
2. indien een VP wenselijk is, welke (rechts)vorm kiezen we dan?
3. hoe wordt de interne rolverdeling en werkwijze geregeld?
4. is het gewenst/mogelijk vooraf eigen (Huizer) beleid te formuleren en dat als input voor de VP te beschouwen?
5. welke risico's zijn verbonden aan de VP en (tot welke hoogte) zijn die acceptabel?
6. bestaat goed zicht op de prestaties en de verantwoording van de VP?
7. als bijlage zal een overzicht van alle VP worden bijgevoegd.

De kaderstelling samengevat

Bovenbedoelde uitwerking leidt samengevat tot de volgende kaders:

- A. De gemeente of haar bestuursorganen participeren alleen in een VP indien daarmee een publiek belang wordt gediend;
- B. De uitvoering van die publieke taak via een VP moet ook (bestuurlijke en/of financiële) meerwaarde hebben voor Huizen en haar burgers;
- C. Besluitvorming over oprichting, toetreding, wijziging, uittreding e.d. wordt voorgelegd aan de raad of (ingeval van ondergeschikte wijzigingen binnen een bestaande VP) ter kennis gebracht van de raadscommissie.

D: Bij participatie in een VP bestaat voorkeur voor een publiekrechtelijke regeling; voor een privaatrechtelijke regeling wordt slechts gekozen indien daarmee bijzondere voordelen kunnen worden behaald.

E. Er wordt alleen voor een zware regeling (openbaar lichaam) en bevoegdhedenoverdracht aan de VP gekozen, indien de taakuitvoering dit vereist; indien met een gewone regeling, centrumgemeente-regeling of gemeenschappelijk orgaan-regeling kan worden volstaan, is dat het uitgangspunt.

F. Vertegenwoordiging in het bestuur van een publiekrechtelijke VP is gewenst. Als vertegenwoordigers worden in principe alleen collegeleden afgevaardigd. Bij een privaatrechtelijke VP wordt per situatie beoordeeld of vertegenwoordiging in het bestuur gewenst is.

G. Per VP worden bestuurlijke en ambtelijke trekkers aangewezen: de rol van eigenaar wordt belegd bij de afdeling financiën.

H: In bestuurs- en PHO-vergaderingen binnen de VP worden collegestandpunten ingebracht indien agenda-onderwerpen voor de gemeente beleidsmatig en/of financieel relevant zijn en hierover nog geen kaders zijn vastgesteld.

I. Het college is verantwoordelijk voor een goede informering van de raad aangaande de VP. In de paragraaf verbonden partijen van de gemeentebegroting geeft het college voldoende informatie over de kosten, ontwikkelingen en risico's.

J. De raad stelt primair bij de start van de samenwerking binenn een VP vast of daarmee het gemeentelijk beleid op het betreffende beleidsterrein voldoende herkenbaar en doelmatig kan worden uitgevoerd. Waar nodig formuleert de raad aanvullende beleidsdoelstellingen en randvoorwaarden.

K. Een VP wordt periodiek beoordeeld op de uitvoering van het beleid.

L. Door het college worden ter uitwerking van het gemeentelijk beleid zo smart mogelijke prestatieafspraken met de VP gemaakt.

M. Het college ziet er op toe dat binnen de VP een goede planning- en controlcyclus bestaat die de gemeente tijdig de benodigde informatie oplevert over beleidsuitvoering, ontwikkelingen, bedrijfsvoering en risico's.

N. Het college geeft in de paragraaf verbonden partijen van de gemeentelijke begroting zonodig informatie over de onder M. genoemde aspecten en doet waar nodig tijdig voorstellen voor risicobeheersing en/of een voorziening om risico's te kunnen opvangen.

O. Periodiek beziet het college of de prestaties van de VP beantwoorden aan de daar toe smart geformuleerde doelstellingen/prestatieafspraken.

P. Bij grote afwijkingen tussen beoogde en behaalde prestaties doet het college de raad voorstellen over bijstelling of uittreding.

Voor toelichting op de kaders zij verwezen naar de nota zelf. De nota kan (na instemming) voor overleg met de commissie ABM worden geagendeerd; dan heeft de commissie de mogelijkheid om aan te geven of deze nota aan de verwachtingen voldoet dan wel dat een andersoortige kaderstelling gewenst is.

Huizen, [vul datum in]

Nr. [vul nummer in]

Aan de raad.

Onderwerp: Nota verbonden partijen

Voorstel:

Uw raad wordt voorgesteld de bijgevoegde nota verbonden partijen vast te stellen.

Toelichting:

Deze nota is op verzoek van de raadscommissie ABM geschreven, en is bedoeld als kaderstelling vanuit uw raad over de relatie met verbonden partijen. Raad, college en ambtelijke organisatie besteden in de praktijk wel aandacht aan verbonden partijen en de sturing daarvan, maar duidelijke beleidsdocumenten en kaderstelling rondom verbonden partijen ontbreken; welke (financiële) randvoorwaarden hanteert Huizen voor (deelname aan) een verbonden partij? Welke visie heeft de raad op het beleid dat de gemeente met deelname aan de verbonden partij gerealiseerd wil zien en wat komt daarvan terecht? Welke risico's lopen we en welke ontwikkelingen nopen tot bijstelling? Worden prestaties afgesproken en gemonitord? Hoe gaan we praktisch gezien om met voorbereiding van vergaderingen en terugkoppeling daarvan? Dergelijke en andere vragen zijn als aandachtspunten aan te merken.

Uw raad kan door middel van een nota verbonden partijen hier een algemeen beleidskader voor vaststellen. Daarnaast blijft het zaak dat in de paragraaf verbonden partijen de jaarlijkse accenten worden gelegd voor wat betreft ontwikkelingen.

Uitwerking

Conform de bespreking in de commissie is de opzet van de nota kort en bondig van opzet. Het gaat er immers om heldere uitgangspunten te formuleren over de wijze waarop de gemeente wil omgaan met verbonden partijen, tegen de achtergrond van de vraag of er vanuit uw raad gezien voldoende sturing en controle mogelijk is.

De kaderstelling samengevat

Bovenbedoelde uitwerking leidt samengevat tot de volgende kaders:

- A. De gemeente of haar bestuursorganen participeren alleen in een VP indien daarmee een publiek belang wordt gediend;
- B. De uitvoering van die publieke taak via een VP moet ook (bestuurlijke en/of financiële) meerwaarde hebben voor Huizen en haar burgers;
- C. Besluitvorming over oprichting, toetreding, wijziging, uittreding e.d. wordt voorgelegd aan de raad of (ingeval van ondergeschikte wijzigingen binnen een bestaande VP) ter kennis gebracht van de raadscommissie.

D: Bij participatie in een VP bestaat voorkeur voor een publiekrechtelijke regeling; voor een privaatrechtelijke regeling wordt slechts gekozen indien daarmee bijzondere voordelen kunnen worden behaald.

E. Er wordt alleen voor een zware regeling (openbaar lichaam) en bevoegdhedenoverdracht aan de VP gekozen, indien de taakuitvoering dit vereist; indien met een gewone regeling, centrumgemeente-regeling of gemeenschappelijk orgaan-regeling kan worden volstaan, is dat het uitgangspunt.

F. Vertegenwoordiging in het bestuur van een publiekrechtelijke VP is gewenst. Als vertegenwoordigers worden in principe alleen collegeleden afgevaardigd. Bij een privaatrechtelijke VP wordt per situatie beoordeeld of vertegenwoordiging in het bestuur gewenst is.

G. Per VP worden bestuurlijke en ambtelijke trekkers aangewezen: de rol van eigenaar wordt belegd bij de afdeling financiën.

H: In bestuurs- en PHO-vergaderingen binnen de VP worden collegestandpunten ingebracht indien agenda-onderwerpen voor de gemeente beleidsmatig en/of financieel relevant zijn en hierover nog geen kaders zijn vastgesteld.

I. Het college is verantwoordelijk voor een goede informering van de raad aangaande de VP. In de paragraaf verbonden partijen van de gemeentebegroting geeft het college voldoende informatie over de kosten, ontwikkelingen en risico's.

J. De raad stelt primair bij de start van de samenwerking binenn een VP vast of daarmee het gemeentelijk beleid op het betreffende beleidsterrein voldoende herkenbaar en doelmatig kan worden uitgevoerd. Waar nodig formuleert de raad aanvullende beleidsdoelstellingen en randvoorwaarden.

K. Een VP wordt periodiek beoordeeld op de uitvoering van het beleid.

L. Door het college worden ter uitwerking van het gemeentelijk beleid zo smart mogelijke prestatieafspraken met de VP gemaakt.

M. Het college ziet er op toe dat binnen de VP een goede planning- en controlcyclus bestaat die de gemeente tijdig de benodigde informatie oplevert over beleidsuitvoering, ontwikkelingen, bedrijfsvoering en risico's.

N. Het college geeft in de paragraaf verbonden partijen van de gemeentelijke begroting zonodig informatie over de onder M. genoemde aspecten en doet waar nodig tijdig voorstellen voor risicobeheersing en/of een voorziening om risico's te kunnen opvangen.

O. Periodiek beziet het college of de prestaties van de VP beantwoorden aan de daartoe smart geformuleerde doelstellingen/prestatieafspraken.

P. Bij grote afwijkingen tussen beoogde en behaalde prestaties doet het college de raad voorstellen over bijstelling of uittreding.

Burgemeester en wethouders
De burgemeester, De secretaris,

F.W. van Gils

P.W.J. Veldhuisen

Nota verbonden partijen.

1. Inleiding

Als uitkomst van de behandeling van het onderzoek van de Rekenkamercommissie (RKC) naar verbonden partijen, is door de commissie ABM de behoefte uitgesproken aan een nota (kort en bondig) over verbonden partijen. Die nota moet voor de raad een instrument zijn voor bestuurlijke en financiële grip op het functioneren van een verbonden partij (VP). Kort en bondig gaat het dan om de volgende vragen:

1. waarom werken we met verbonden partijen?
2. indien een VP wenselijk is, welke (rechts)vorm kiezen we dan?
3. hoe wordt de interne rolverdeling en werkwijze geregeld?
4. is het gewenst/mogelijk vooraf eigen (Huizer) beleid te formuleren en dat als input voor de VP in te brengen?
5. welke risico's zijn verbonden aan de VP en (tot welke hoogte) zijn die acceptabel?
6. bestaat goed zicht op de prestaties en de verantwoording van de VP?

Beantwoording van die vragen bepaalt de mogelijkheid voor kaderstelling door de raad ten aanzien van het omgaan met verbonden partijen. Doelmatigheid van het instrument VP en een juiste aansturing daarvan door de raad worden daardoor beter mogelijk. De voorgestelde kaders zijn gearceerd (van A t/m P) in deze nota weergegeven.

2. Waarom werken we met verbonden partijen?

Deze basisvraag ligt ten grondslag aan het opereren van verbonden partijen. Het gaat immers om de uitvoering van publieke taken die (ook) tot het takenpakket van de gemeente behoren. Er zijn bepaalde taken die we als gemeente niet zelf (meer) uitvoeren maar overdragen aan of laten uitvoeren door een VP.

Welke kaders kan de raad in het algemeen (naast de paragraaf in de begroting) nu vaststellen? Primair dus de afweging in welke gevallen het samenwerken in een VP überhaupt wenselijk en gerechtvaardigd is. Daartoe kunnen de volgende uitgangspunten worden geformuleerd:

Kaderstelling

- A. De gemeente of haar bestuursorganen participeren alleen in een VP indien daarmee een publiek belang wordt gediend;
- B. De uitvoering van die publieke taak via een VP moet ook (bestuurlijke en/of financiële) meerwaarde hebben voor Huizen en haar burgers;
- C. Besluitvorming over oprichting, toetreding, wijziging, uittreding e.d. wordt voorgelegd aan de raad of (ingeval van ondergeschikte wijzigingen binnen een bestaande VP) ter kennis gebracht van de raadscommissie.

Toelichting

A: indien de gemeente niet zelf een publieke taak uitvoert, resteren nog 2 andere opties: via een VP dan wel door andere (overheids)organisaties of de markt. Een publiek belang of publieke taak laten zich overigens niet gemakkelijk definiëren. Sommige maatschappelijke belangen zijn voor de samenleving als geheel "van belang" maar kunnen goed door de markt of andere organisaties worden verricht (openbaar vervoer, maatschappelijk werk, e.d.) en vereisen dus niet een gemeentelijke uitvoering of onderbrenging in een VP. Indien echter overheidsbemoeyenis (anders dan alleen subsidiering) vereist is, is sprake van een publiek belang en publieke taak. Per situatie moet uiteindelijk de politiek zelf beantwoorden of een bepaald belang ook als een publieke taak moet worden beschouwd die (in ons geval) gemeentelijke sturing vereist.

B: onderbrenging in een VP heeft vervolgens alleen zin indien daarmee voordelen worden behaald t.o.v. eigen gemeentelijke uitvoering. Dat zijn vaak voordelen door schaal-grootte waardoor efficiënter kan worden gewerkt (zie bijvoorbeeld de taak van huisvuilinzameling die is overgedragen aan het gewest). Voor een aantal publieke taken is overigens

door de wetgever al voorgeschreven dat gemeenten moeten samenwerken in het kader van kwaliteits- en continuïteitsborging (brandweer/rampenbestrijding, volksgezondheid). Dan is er geen keuzevrijheid als zodanig voor het wel of niet participeren in een VP, maar moet nog steeds bewaakt worden dat de meerwaarde wel wordt behaald in termen van kwaliteit en doelmatigheid.

C: de raad heeft daardoor sturingsmogelijkheden (bijvoorbeeld door bestuurlijke en/of financiële randvoorwaarden te formuleren).

3. Welke (rechts)vorm moet worden gekozen?

Indien de keuze voor participatie in een VP is gemaakt, komt (althans in een blanco situatie: de constructie moet nog uitgewerkt worden en Huizen heeft daarop nog invloed) de vraag in beeld welke rechtsvorm gewenst is.

Allereerst is dan de vraag aan de orde of voor een regeling binnen publiekrecht (WGR-toepassing) dan wel privaatrecht (stichtingsvorm, vennootschap, PPS e.d.) wordt gekozen. De wetgever heeft een voorkeur voor samenwerking op basis van publiekrechtelijke grondslag vanwege de gedachte dat in een publiekrechtelijke VP openbaarheid en controle beter zijn gewaarborgd. (Overigens wordt naar verwachting op termijn deze voorkeurspositie losgelaten, aangezien het kabinet ook privaatrechtelijke taakbehartiging ruimere mogelijkheden wil bieden, zo blijkt uit het kabinetsstandpunt op het rapport "Privaatrechtelijke taakbehartiging door decentrale overheden" (d.d. april 2008).

Dit uitgangspunt zou vooralsnog ook gemeentelijk beleid moeten zijn. De WGR is de gereedschapskist voor publieke samenwerking en bevat ook diverse mogelijkheden, van licht (een regeling die niet meer is dan een publiekrechtelijke overeenkomst) tot zwaar (openbaar lichaam met rechtspersoonlijkheid en personeel in dienst). In de praktijk bedienen we ons ook van die verschillende vormen: de regelingen voor gewest en de regionale uitvoering van de leerplicht bijvoorbeeld zijn zware regelingen, terwijl de HELB-regeling voor de uitvoering voor sociale zaken c.a. een centrumgemeente-constructie is waarbij Huizen de uitvoerende centrumgemeente is maar de andere gemeenten volledig autonoom kunnen blijven opereren voor beleid. De tussencategorie van een regeling met een gemeenschappelijk orgaan kennen we ook: dat betreft de regeling voor educatie.

Voor zover de publiekrechtelijke inbedding niet mogelijk of ongewenst is (bijvoorbeeld vanuit overwegingen als gewenste slagkracht of de specifieke relatie met een derde, privaatrechtelijke partij), kan worden teruggevallen op privaatrechtelijke constructies. Ook daarbij kunnen overigens goede afspraken gemaakt worden over openheid en controle: het GNR bijvoorbeeld is een stichting, maar de interne structuur is zodanig vormgegeven dat grote overeenkomsten bestaan met een openbaar lichaam op basis van de WGR (er wordt gewerkt met een algemeen en dagelijks bestuur, er zijn afspraken over de begroting e.d.).

Kaderstelling

D: Bij participatie in een VP bestaat voorkeur voor een publiekrechtelijke regeling, voor een privaatrechtelijke regeling wordt slechts gekozen indien daarmee bijzondere voordelen kunnen worden behaald.

E: Er wordt alleen voor een zware regeling (openbaar lichaam) en bevoegdhedenoverdracht aan de VP gekozen, indien de taakuitvoering dit vereist; indien met een gewone regeling, centrumgemeente-regeling of gemeenschappelijk orgaan-regeling kan worden volstaan, is dat het uitgangspunt.

4. De interne rolverdeling en werkwijze

Indien de rechtsvorm is geregeld, komt vervolgens in beeld hoe we intern en binnen de VP omgaan met een aantal aspecten die van belang zijn voor de relatie gemeente-VP. Dit heeft vooral betrekking op de *vertegenwoordiging*, de *werkwijze* rondom advisering aan het gemeentebestuur (meestal het college) en de *controle mogelijkheden* voor de raad.

Voor wat betreft de *vertegenwoordiging* vanuit de gemeente naar het (algemeen en/of dagelijks) bestuur van een publiekrechtelijke VP, die als zodanig als wenselijk kan worden aangemerkt (bestuurlijke grip op een VP wordt immers veelal verbeterd doordat gemeentebezuurgers deel uitmaken van het VP-bestuur), kunnen 2 aspecten worden onderkend: moet de interne afvaardiging monistisch (dus ook raadsleden) of dual (collegeleden), en hoe wordt de dubbele pettenproblematiek voorkomen. Bij een privaatrechtelijke VP is een vertegenwoordiging soms wel (zie het GNR) maar soms ook niet gewenst (ingeval van een commissarisrol bij vennootschappen bijvoorbeeld, maar dit speelt nog niet in Huizen). Hoewel de WGR niet is gedualiseerd, verdient het zowel voor de controlerol van de raad op het bestuur (door het college t.a.v. de VP) alsmede gezien het bestuurlijk-praktische accent dat veelal aan de AB/DB-rollen is verbonden, de voorkeur dat (conform huidige praktijk) collegeleden worden afgevaardigd naar een VP-bestuur.

Door de rekenkamercommissie is de aanbeveling gedaan om de verschillende rollen die de gemeente (bestuurder) in de VP inneemt duidelijk te regelen. De gemeente is namelijk (mede)eigenaar van de VP en heeft uit dien hoofde belang bij een financieel gezonde partij, liefst zonder risico's. Daarnaast is de gemeente evenwel ook opdrachtgever, met als belang een goed product (bijvoorbeeld milieubewuste huisvuilinzameling) tegen een zo laag mogelijke prijs; tenslotte zijn we ook soms afnemer/klant van de VP als (maatwerk)diensten worden afgenomen.

In de literatuur wordt inmiddels aanbevolen om de rollen zodanig te beleggen, dat bestuurlijk en ambtelijk nadrukkelijk wordt onderscheiden tussen die eigenaars-/opdrachtgevers-rol. Dit kan worden toegepast door de bestuurlijke trekker en de ambtelijke vertegenwoordiger van de vakafdeling (tevens budgethouder) te belasten met de rol van opdrachtgever en de rol van eigenaar te beleggen bij de afdeling financiën/controllersfunctie.

Kaderstelling

F. Vertegenwoordiging in het bestuur van een publiekrechtelijke VP is gewenst. Als vertegenwoordigers worden in principe alleen collegeleden afgevaardigd. Bij een privaatrechtelijke VP wordt per situatie beoordeeld of vertegenwoordiging in het bestuur gewenst is.

G. Per VP worden bestuurlijke en ambtelijke trekkers aangewezen; de rol van eigenaar wordt belegd bij de afdeling financiën.

De *werkwijze* (intern en tussen gemeente en VP) dient zodanig te zijn, dat bestuurlijke invloed ook daadwerkelijk en tijdig mogelijk wordt gemaakt. Dat betekent dat waar nodig er voor wordt gezorgd dat afgevaardigde collegeleden in hun rol van DB-/AB-lid over een gemeentelijk standpunt moeten kunnen beschikken (d.w.z. veelal collegebesluiten over voorgestelde agendapunten in een vergadering van het DB en AB.). Hier kan de werkwijze zoals toegepast voor PHO-vergaderingen binnen het gewest als voorbeeldnorm dienen: portefeuillehouders brengen collegestandpunten in vergaderingen binnen de VP in. Dat vergt wel dat vergaderstukken tijdig worden aangeleverd voor ambtelijke advisering aan het college. Per VP zal worden onderzocht of deze voorbeeldnorm ook daadwerkelijk moet/kan worden ingevoerd (hetgeen overigens mede zal afhangen van de bereidheid van de VP en andere participanten). Voor zover een collegelid als DB-lid in vergaderingen functioneert waarbij besluitvorming over de agendapunten binnen reeds door het college vastgestelde of geacordeerde kaders blijft, is die werkwijze (d.w.z. collegestandpunt inbrengen) niet vereist. De bovengenoemde rollenscheiding kan meebrengen dat als een collegelid binnen een VP tevens vast DB-lid is (en vanuit die hoedanigheid bijvoorbeeld voorzitter van een PHO), en zich daarom primair zal richten op het functioneren/belang van de VP, de door de gemeente gewenste opdrachtgevers/eigenaarsrol door een ander collegelid moet worden vervuld om de dubbele pettenproblematiek te voorkomen.

Kaderstelling

H. In bestuurs- en PHO-vergaderingen binnen de VP worden collegestandpunten ingebracht indien agenda-onderwerpen voor de gemeente beleidsmatig en/of financieel relevant zijn en hierover nog geen kaders zijn vastgesteld.

Voor de raad dienen *controle mogelijkheden* te bestaan om het bestuur/functioneren van de VP te kunnen toetsen. De WGR voorziet daarin door te bepalen dat in de betreffende gemeenschappelijke regeling daartoe ook bepalingen worden opgenomen. Verder is het aan het college om primair in de gaten te houden of de VP haar taak naar behoren verricht en daarover de raad vervolgens ook te informeren. De raad kan in het uiterste geval de afgevaardigde terugroepen uit het algemeen bestuur.

Bij een privaatrechtelijke VP is het aan de oprichtende partijen zelf om te formuleren (bijvoorbeeld in de statuten) hoe de bestuurlijke relatie met de gemeente is vormgegeven; het verdient aanbeveling om dit wel als apart onderdeel te regelen (zo is bij het GNR bijvoorbeeld een WGR-regeling nagebootst v.w.b. invloed op bestuur, begroting/rekeningcyclus e.d.).

Kaderstelling

I. Het college is verantwoordelijk voor een goede informering van de raad aangaande de VP. In de paragraaf verbonden partijen van de gemeentebegroting geeft het college voldoende informatie over de kosten, ontwikkelingen en risico's.

5. Beleidsdoelstellingen

De VP voert een publieke taak uit; de resultaten daarvan behoren te sporen met de gemeentelijke doelstellingen. De beoordeling daarvan (wordt via de VP ook bereikt wat de gemeente beoogt) dient uitsluitend te geven over de vraag of de relatie met de VP in stand kan blijven, bijsturing behoeft of zelfs moet worden beëindigd. De raad moet dit kunnen beoordelen aan de hand van voldoende informatie over de taakuitvoering door de VP. Tegelijkertijd veronderstelt die beoordeling ook *dat* er (vooraf of tussentijds) gemeentelijke beleidsdoelstellingen zijn geformuleerd. Eigen politiek-bestuurlijke (en/of financiële) kaderstelling door de raad dus, hetzij via aparte beleidsdocumenten, hetzij via de begroting.

Die kaderstelling door de raad, waarmee dus een bewuste aansturing en beoordeling van de VP plaatsvindt, is thans vaak diffuus. Niet altijd is vooraf een specifiek beleidskader vastgesteld in aanvulling op de beoordeling over de participatie als zodanig in de VP. Bij de "aansluitingsbeslissing" vindt wel een beoordeling plaats over nut en noodzaak/meerwaarde aan de hand van de conceptregeling en advisering daarover en veelal zijn daarin ook expliciet de doelstellingen van de VP zelf verwoord. Zeker bij de zware regelingen waarbij ook openbare lichamen worden opgericht die personeel in dienst hebben/krijgen voor de uitvoering van de taken (gewest, regionale brandweer, regionaal bureau uitvoering leerplicht, Tomingroep, GNR), is vooraf een expliciete beoordeling van en instemming met de algemene en specifieke doelstellingen van de VP aan de orde. Soms vindt ook aansluiting plaats juist op instigatie van de raad zelf (bijvoorbeeld de aansluiting bij het streekarchief).

De praktijk is vervolgens dat in de loop der tijd (zeker bij al langer bestaande samenwerkingsvormen zoals bij het gewest, de brandweer, de Tomingroep, het GNR) door de VP en de aangesloten gemeenten gezamenlijk verdere ontwikkeling en bijsturing van het beleid plaatsvindt; zo worden via de samenwerking in de GGD eigen gezondheidsbeleid en meerjarenprogramma's voorbereid en vastgesteld, waarbij de raad zelf de keuzen blijft maken (zie bijvoorbeeld de verschillende posities t.a.v. logopedie). Op het gebied van natuurbeheer en beheersvisies wordt via het GNR beleid en uitvoering gecoördineerd waarbij samen met gemeenten en gebruikers verdere ontwikkeling en uitwerking plaatsvindt. Met andere woorden, de aansturing van een VP door de raad gebeurt vaak niet expliciet op basis van een vooraf door de raad zelf vastgesteld beleidsdocument dat vervolgens als input voor de VP dient; er wordt *gezamenlijk* gewerkt aan beleid en uitvoering. Het is primair aan de colleges om te zorgen dat beleidsdoelstellingen van de raden ook doorklinken binnen het bestuur van een VP.

Binnen dat proces zoals hierboven geschetst kan de raad overigens heel goed zijn eigen accenten en randvoorwaarden formuleren, zie bijvoorbeeld de besluitvorming over de veiligheidsregio en de (financiële) piketpaaltjes die de raden daarbij nadrukkelijk hebben vast-

gesteld. Bovendien worden de gemeentelijke beleidsdoelstellingen primair binnen de betreffende begrotingsprogramma's vastgesteld; voor sociale zaken en werkgelegenheid bijvoorbeeld is het programma uitgangspunt dat vervolgens wordt uitgevoerd door de VP (waarbij in dit geval Huizen zelf de centrumgemeente is, maar voor milieubeleid bijvoorbeeld vindt uitvoering deels plaats door het gewest).

Kaderstelling ontbreekt dus niet, maar kan wellicht wel explicieter gemaakt worden; via een periodieke beoordeling van een VP (met behulp van benchmarks bijvoorbeeld) wordt dan nadrukkelijker beoordeeld of beleid en (doelmatigheid van de) uitvoering sporen met gemeentelijk beleid en of de samenwerking dus opportuun blijft. Dit is ook een van de aanbevelingen van de RKC.

Kaderstelling

J. De raad stelt primair bij de start van de samenwerking binnen een VP vast of daarmee het gemeentelijk beleid op het betreffende beleidsterrein voldoende herkenbaar en doelmatig kan worden uitgevoerd. Waar nodig formuleert de raad aanvullende beleidsdoelstellingen en randvoorwaarden.

K. Een VP wordt periodiek beoordeeld op de uitvoering van het beleid.

L. Door het college worden ter uitwerking van het gemeentelijk beleid zo smart mogelijke prestatieafspraken met de VP gemaakt.

6. Welke risico's zijn aanvaardbaar

Samenwerking in een VP brengt kosten mee (gemeentelijke taakuitvoering ook); bij de primaire beslissing tot participatie moet worden beoordeeld of de aansluiting bij een VP ook financieel in het belang van Huizen is, d.w.z. levert de samenwerking voordelen op (door schaalgrootte en/of beleidsmatig). Eenmaal verbonden in de VP, dient vervolgens door een doelmatige taakuitvoering en goede planning- en controlcyclus binnen de VP bewaakt te worden dat de eventuele risico's goed bewaakt en geminimaliseerd worden. Eventuele tegenvallers komen immers voor gezamenlijke rekening van de gemeenten, volgens de afgesproken verdeelsleutel (bijdrage per inwoner of anderszins). Daarbij is tijdige informering van de colleges door het VP-bestuur uiteraard van groot belang.

De aard en hoogte van de risico's kan per VP verschillen: indien een gemeente bijvoorbeeld zou willen toetreden tot een PPS-constructie waarbij veel kapitaal wordt ingebracht, kan (afhankelijk van interne afspraken binnen de VP) dat kapitaal volledig verdampen bij tegenvallers, faillissement e.d.. Huizen participeert vooral in publiekrechtelijke samenwerkingsvormen, waarbij de jaarlijkse begrotingen en rekeningen van de diverse verbonden partijen inzicht bieden in de ontwikkelingen en risico's. In het verlengde daarvan dient de paragraaf VP in de gemeentelijke begroting de raad ook voldoende inzicht te bieden in de stand van zaken, belangrijke ontwikkelingen en eventuele risico's.

Kaderstelling

M. Het college ziet er op toe dat binnen de VP een goede planning- en controlcyclus bestaat die de gemeente tijdig de benodigde informatie oplevert over beleidsuitvoering, ontwikkelingen, bedrijfsvoering en risico's.

N. Het college geeft in de paragraaf verbonden partijen van de gemeentelijke begroting zonnodig informatie over de onder M. genoemde aspecten en doet waar nodig tijdig voorstellen voor risicobeheersing en/of een voorziening om risico's te kunnen opvangen.

7. Prestaties

De prestaties van de VP zullen dus periodiek moeten worden beoordeeld, aan de hand van een quick scan of uitgebreider, waarbij bezien wordt of de taakuitvoering oplevert wat is beoogd met de smart geformuleerde doelstellingen/prestaties (zie L.). Als resultaat daarvan kan worden besloten tot ongewijzigde voortzetting, bijstelling of zelfs terugtreding uit de VP.

Kaderstelling

- O. Periodiek beziet het college of de prestaties van de VP beantwoorden aan de daartoe smart geformuleerde doelstellingen/prestatieafspraken.
- P. Bij grote afwijkingen tussen beoogde en behaalde prestaties doet het college de raad voorstellen over bijstelling of uittreding.